

Broj: 1105-2-UP/13
Dana: 22.8.2013.g.

Republički pedagoški zavod Republike Srpske
n/r direktora, gđin Predrag Damjanović

Predmet - Ocjena Republičkog pedagoškog zavoda o stručnosti nastavnika

Poštovani,

U jednom broju predmeta po kojima je Institucija postupala, a kojima se ukazuje na povrede prava i interesa učenika u obrazovanju, u vezi sa njihovim ocjenjivanjem u nastavi, Institucija se obratila Republičkom pedagoškom zavodu kao nadležnom organu koji vrši stručno pedagoški nadzor u obrazovnim institucijama.

Pedagoški zavod postupajući po zahtjevu Institucije u svom nalazu između ostalog konstatuje da je nastavnik stručan i objektivan u ocjenjivanju učenika. Istovremeno, istim nalazom Pedagoški zavod konstatuje da rezultati dobijeni primjenom zadataka objektivnog tipa, (testiranje je obavljeno u odjeljenjima po izboru Pedagoškog zavoda), pokazuju da je većina učenika ostvarila rezultat na niskom i nezadovoljavajućem nivou. Pri tome nije ostvarena potrebna saradnja sa roditeljima niti poštovanje prava djeteta.

Konstatacije navedene u nalazu otvaraju pitanje – na osnovu kojih kriterija i po kom osnovu Pedagoški zavod izvodi zaključak o stručnosti nastavnika, s obzirom da to ni jednim dijelom svoga nalaza ne obrazlaže niti se poziva na normativni akt kojim je to pitanje regulisano.

Isto pitanje se postavlja i u dijelu objektivnosti; da li su i koji standardi uspostavljeni u provjeri objektivnosti ocjenjivanja, da li se provjera vrši samo u razredu koji pohađa učenik ili u svim razredima kojima predaje nastavnik, da li se rezultati provjere daju na uvid i kome sl., da li je isti pristup obezbjeđen u provjeri objektivnosti ocjenjivanja u svim predmetima ili pristup provjeri zavisi od predmeta ili od procjene u svakom pojedinačnom slučaju, šta su posledice utvrđene neobjektivnosti i za koga....

Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju¹, član 156 utvrđeno je:

(2) Stručno-pedagoški nadzor vrši Republički pedagoški zavod, odnosno inspektori-prosvetni savjetnici za predmet ili grupu predmeta.

¹ Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Službeni glasnik Republike Srpske broj 74/08, 74/09, 104/11

(3) Ministarstvo donosi Pravilnik o ostvarivanju upravnog i stručno-pedagoškog nadzora.

Stručno-pedagoški nadzor uključuje praćenje ostvarivanja nastavnih planova i programa, organizaciju i izvođenje nastave i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada u školi, te stručnog i pedagoškog rada nastavnika, stručnih saradnika.

S obzirom da je zadatak stručno-pedagoškog nadzora nadziranje stručno-pedagoškog rada u obrazovnim ustanovama, nadzor ima za cilj unapređenje vaspitno-obrazovnog procesa i kvaliteta rada, te jačanje kapaciteta obrazovnih ustanova u postizanju ciljeva obrazovanja kako su oni definisani zakonom.

Prema članu 108. Zakona, prioritetni zadatak nastavnika je ostvarivanje ciljeva obrazovanja definisanih Zakonom.

U cilju realizacije Zakonom definisanih ciljeva obrazovanja, koji naglasak stavljaju na cjelovit, harmoničan i individualnim potrebama prilagođen razvoj potencijala kod svakog djeteta, razvoj stvaralačkog, kreativnog i kritičkog mišljenja, razvoj komunikacijskih sposobnosti, saradnje i odgovornosti...., od nastavnika se očekuju kompetencije koje se odnose ne samo na nastavni predmet, već i kompetencije koje se odnose na podršku razvoju ličnosti učenika ali i na komunikaciju i saradnju - motivacija učenika, sprečavanje diskriminacije, izgradnja tolerancije, prevencija različitih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja isl.

Pravilnikom o stručnom usavršavanju, ocjenjivanju i napredovanju vaspitača, nastavnika, stručnih saradnika i direktora u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i domovima Republike Srpske,² utvrđeni su između ostalog elementi za vrednovanje stručnosti i kvaliteta rada u radu vaspitno-obrazovnih radnika koji uključuju

- a) uspješnost u radu sa učenicima,
- b) uspješnost u vannastavnom radu,
- c) uspješnost u stručnom usavršavanju.

Uspješnost u radu sa učenicima, kao element stručnosti nastavnika, uključuje između ostalog i

- poštovanje prava djeteta i
- saradnju sa roditeljima učenika.

S obzirom da nastavnici imaju ključnu ulogu i odgovornost u unapređenju vaspitno-obrazovnog procesa jer neposredno utiču na učenje i razvoj učenika, to je u procesu obrazovanja, procjena i ocjena rada nastavnika izuzetno važna. Pri tome, odgovornost je i na onima koji prate i ocjenjuju rad nastavnika i daju ocjenu o njihovoj stručnosti.

² Službeni glasnik Republike Srpske broj 78/2006

Postupanje Zavoda na način da u svom nalazu daje ocjenu da je nastavnik stručan, izuzetno stručan i sl., a da to ničim ne obrazlože niti dokumentuje, protivno je važećim normativnim aktima i osnovnom cilju stručno pedagoškog nadzora, što dovodi do povrede prava i interesa djece.

U cilju prevazilaženja nastale situacije, a radi unapređenja vaspitno-obrazovnog rada, Ombudsman za djecu, u skladu sa članom 9. Zakona o ombudsmanu za djecu, predlaže Republičkom pedagoškom zavodu preduzimanje mjera za sprečavanje postovanja koja ugrožavaju prava i interese učenika, na način da:

- u obavljanju stručno pedagoškog nadzora, u dijelu koji se odnosi na stručnost i objektivnost nastavnika cijeni svaki element vrednovanja stručnosti i kvalitet rada vaspitno-obrazovnih radnika, kako su oni definisani Pravilnikom,
- ocjenu o stručnosti donosi na osnovu objektivno postavljenih kriterija koji se primjenjuju u svim situacijama kada postoji sumnja ili se prigovorom ukazuje na nedovoljnu stručnost i/ili objektivnost nastavnika, te
- na svojoj internet stranici objavi sve normativne akte u vezi sa obavljanjem stručno pedagoškog nadzora, kako bi isti bili dostupni i nastavnicima i učenicima i roditeljima.
- da Instituciju obavijesti o mjerama koje su preduzeli u roku od 15 dana

S poštovanjem,

Ombudsman za djecu
mr Nada Grahovac

Dostavljeno

-Republički pedagoški zavod

-Ministarstvo prosvjete i kulture